

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการนำเสนอวรรณคดีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแยกกล่าวไว้เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน กับการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และหน้าที่ความรับผิดชอบของวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 สาเหตุการออกกลางคันภายในประเทศ

3.2 สาเหตุการออกกลางคันภายในต่างประเทศ

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน กับการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
ในวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ กรมอาชีวศึกษา

คำว่า "การศึกษาในระบบโรงเรียน" นั้นมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายอย่าง เช่น

สุนดา นพคุณ (2523:16) ได้ให้ความหมายของการศึกษาในระบบโรงเรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจัดขึ้นโดยมีเจตนา และวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนแก่ประชาชนที่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ ผู้รับการศึกษาเองก็มีเจตนา หรือวัตถุประสงค์ในการเรียนที่จะรับการเรีนนรู้ กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี กิจกรรมการศึกษาที่เรียกว่า เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนจะต้องจัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น หลักสูตรยืดหยุ่น ประหยัด และตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและปัญหาของชุมชน

สุนทร สุนันท์ชัย (2523:27) ได้กล่าวว่า การศึกษาในระบบโรงเรียน หมายถึง

การศึกษาที่ไม่เน้นหนักในระเบียบแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น การฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอบรบวิชาชีพต่าง ๆ ในระยะสั้น การเผยแพร่ด้วยสื่อต่าง ๆ รวมทั้ง สื่อมวลชน ฯลฯ ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบแผนที่สำคัญ คือ ไม่เป็นการบังคับผู้เรียนมาก เรียนด้วยความสมัครใจไม่เคร่งครัดในระเบียบแบบแผน ผู้เรียนจะมีอายุเท่าไรก็ได้

เจมส์ อาร์ เชฟฟิลด์ และ วิคเตอร์ พีดีโจมา (1972:11) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อ

1. ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน
2. ผู้จบการศึกษาระบบโรงเรียนแล้วได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

การจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะวิชาชีพให้กับแรงงานไร้ฝีมือ หรือต่อทักษะในการประกอบอาชีพ หรือผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้ต้องการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มพูนทักษะในรูปแบบต่าง ๆ กัน รวมทั้งให้สถานศึกษาเป็นผู้นำในการประยุกต์เทคโนโลยีในท้องถิ่นและพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ รวมทั้งการกำหนดทิศทาง ในการผลิตกำลังคนในสาขาขาดแคลน (กรมอาชีวศึกษา 2533)

ดังนั้น การศึกษานอกระบบโรงเรียน กับการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นใน วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ จึงเป็นการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะทัศนคติที่ดี โดยระยะเวลาอันสั้น ประหยัด ยืดหยุ่นและสนองตอบความต้องการของผู้เรียน

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และหน้าที่ความรับผิดชอบของวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายที่จะจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ประเภทอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรม และพณิชยกรรม ให้แพร่หลายไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีจุดมุ่ง

หมายให้ผู้ที่ไม่มีอาชีพแน่นอนมาก่อน ได้มีโอกาสเล่าเรียนและฝึกฝนตามความถนัดจนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วจะได้ศึกษาหาความชำนาญเพิ่ม เพื่อปรับปรุงอาชีพและต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ดังนี้ คือ มีสัญชาติไทย มีความประพฤติเรียบร้อย มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ความรู้ขั้นค่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคสังคมรัง เกียจหรือติดยาเสพติด สนใจในวิชาชีพและยินดีปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาและสถานศึกษาคัดเลือกให้เข้าเรียนได้ โดยกำหนดหลักฐานที่ใช้ในการสมัครเรียน คือ บัตรประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน ใบสุทธิ ใบรับรองหรือหลักฐานทางการศึกษา และรูปถ่าย

สำหรับเวลาเรียน วิทยาลัย แบ่งเวลาเรียนเป็นรอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการเรียน เช่น รอบเช้า ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. รอบบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 น. - 16.00 น. และรอบค่ำตั้งแต่เวลา 17.00 น. - 20.00 น. ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยคิดค่าเล่าเรียนเป็นชั่วโมง ชั่วโมงละ 1 บาท ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้เรียน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 สาเหตุของการออกกลางคันภายในประเทศ

การออกกลางคันนั้นเกิดจากหลายสาเหตุและหลายระดับการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็นแต่ละระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย และด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับประถมศึกษา

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2518:9-67) ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษา 8 โรงเรียน จากจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนักเรียนที่ออกกลางคัน ปรากฏผลของการศึกษา คือ สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับความสำคัญ

คือ ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ 112 คน (ร้อยละ 24.3) เด็กไม่สนใจเรียน 84 คน (ร้อยละ 18.3) ผู้ปกครองยากจน 49 คน (ร้อยละ 10.7) เด็กสติปัญญาและสุขภาพไม่ดี 19 คน (ร้อยละ 4.1) ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียน (ร้อยละ 3.7) เนื้อหาวิชายากเกินไป 4 คน (ร้อยละ 0.9) และไม่ทราบสาเหตุ 146 คน (ร้อยละ 31.7) และการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ ศิริ วรศิริ (2513:26-27) ที่ทำการสำรวจภาวะการศึกษาของประชากรในแหล่งชุมชนหนาแน่น บริเวณป้อมไถ ตำบลลุมพินี อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาต้องออกกลางคันนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ขาดแคลนทุนทรัพย์ 22 คน (ร้อยละ 30.99) ไม่ชอบเรียน 13 คน (ร้อยละ 18.31) ช่วยหารายได้ 12 คน (ร้อยละ 16.90) สอบตกบ่อย ๆ (ร้อยละ 14.08) ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน 6 คน (ร้อยละ 8.45) พ่อแม่พอใจให้ออก 5 คน (ร้อยละ 7.04) เจ็บป่วย 2 คน (ร้อยละ 2.82) และย้ายบ้าน 1 คน (ร้อยละ 1.41)

จากการศึกษาทั้งของ ศิริ วรศิริ และ กรมสามัญศึกษาต่างก็พบสาเหตุของการออกกลางคันในระดับประถมศึกษาเหมือนกัน นั่นคือ สาเหตุจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว

ระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2518:17) ได้ทำรายงานการศึกษาของปีการศึกษา 2516-2517 พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ที่สำคัญ ได้แก่ ออกไปศึกษาต่อที่อื่น ขาดทุนทรัพย์ต้องออกไปประกอบอาชีพ และความประพฤติไม่เหมาะสม ส่วนสาเหตุอื่นไม่ได้บอกรายละเอียดไว้ แต่สำหรับ เกษม สุธอม (2516:226-227) กล่าวว่า การออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาจมีสาเหตุหลายอย่างจนตัวนักเรียนเองไม่สามารถบอกได้ว่าออกจากโรงเรียนเพราะเหตุใด โดยทั่วไปแล้ว มักมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจ การปรับตัวไม่ทันเพื่อน และจากความคับข้องใจ โรงเรียนในทัศนะของเด็กก็เหมือนโลกอีกโลกหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยความโกลาหลวุ่นวาย จนทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ เช่น เขาได้รับคะแนนต่ำ ๆ ไม่ได้รับความนิยมชมชอบจากเพื่อนฝูง ถูกบังคับให้ทำงานที่ตนเองไม่ชอบ ต้องแข่งขันกับเด็กอื่น ๆ ที่มีความสามารถเหนือกว่าหรือตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูงกว่าความสามารถที่แท้จริงของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็กไม่สบายใจและมักจะ เป็นสาเหตุที่เกิดกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือเด็กที่มา

จากชนกลุ่มน้อยที่มีปัญหาเรื่องผิว หรือชาติพันธุ์ของตน เด็กบางคนทนได้ แต่เด็กจำนวนหนึ่งจะทนไม่ได้ และออกจากโรงเรียนไป เมื่อพิจารณาให้รอบคอบแล้วจะเห็นว่า การออกกลางคันของเด็กเกิดจากตัวเด็กเองประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเกิดจากระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนจนเด็กปรับตัวเข้าไม่ได้นั่นเอง

นอกจากนั้น ศิริชัย กาญจนวาสี (2521:145-147) ยังได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ เช่น โรงเรียนขาดบริการแนะแนว โรงเรียนไม่มีโครงการช่วยนักเรียนก่อน โรงเรียนไม่ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนขาดบริการต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นต้น องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะของนักเรียนประกอบด้วย ตัวแปรต่าง ๆ เช่น นักเรียนไม่ขยันหมั่นเพียรในการทำแบบฝึกหัดหรือการบ้าน ขาดความสนใจในการเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ขาดความถนัดในการเรียน ไม่รู้จักแบ่งเวลา เป็นต้น องค์ประกอบที่ 3 การเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ เช่น ครูไม่มีเกณฑ์และความมุ่งหมายในการให้คะแนน ครูขาดมาตรฐานในการออกข้อสอบ ครูขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน ครูมีเจตคติไม่ดีต่อการสอน การจัดการโปรแกรมการเรียนไม่น่าสนใจ เป็นต้น องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วย ตัวแปรต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลอบรมบุตร ผู้ปกครองขาดความสนใจในการเรียนของบุตร นักเรียนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ได้รับประสบการณ์ไม่ดีจากครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองแยกกันอยู่ เป็นต้น องค์ประกอบที่ 5 สภาพเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษาของคนในชุมชนต่าง ๆ รายได้ของคนในชุมชนต่ำ ขาดหน่วยงานบริการทางการศึกษา ที่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนหนาแน่น แออัด หรือแหล่งเสื่อมโทรม และขาดแคลนบริการทางสาธารณสุขประเภท องค์ประกอบสุดท้าย คือ ปัญหาเกี่ยวกับครู ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ คือ มีปัญหาทะเลาะกับครู ไม่ชอบครูประจำชั้น ขาดความอบอุ่นจากครู ถูกครูทำโทษเสมอ และครูใช้อำนาจบังคับในการสอนและการปกครองมากเกินไป

ในระดับมัธยมศึกษานี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ เกษม สูดหอม พบสาเหตุของการออก

กลางคืนของนักเรียนเหมือนกันคือ เกิดจากตัวนักเรียนเอง ที่มีปัญหาในด้านการเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพของครอบครัวของนักเรียนนั่นเอง ส่วน ศิริชัย กาญจนวาสิ นั้นพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคืน มี 6 องค์ประกอบ คือ

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. คุณลักษณะของนักเรียน
3. การเรียนการสอน
4. ความสัมพันธ์ในครอบครัว
5. สภาพ เศรษฐกิจ
6. ปัญหาเกี่ยวกับครู

ระดับอาชีวศึกษา

ในระดับอาชีวศึกษานั้น การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสาเหตุของการออกกลางคืนไม่ค่อยพบนัก เท่าที่พบคือกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2519:44) ได้จัดทำรายงานของ โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่ พบว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกงานมีจำนวนไม่เพียงพอ อุปกรณ์บางอย่างที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็เริ่มชำรุดเสียหาย เนื่องจากใช้มานานนับว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่จะฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ลาออกกลางคืนก่อนที่จะ เรียนจบตามหลักสูตร

ระดับมหาวิทยาลัย

ในระดับมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคืนอย่างจริงจังนัก เท่าที่พบนั้น คืองานวิจัยของ ประทุมสุข อาชวบูรณ์ และคณะ (อ้างอิงในสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524:137-150) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุของการลาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืน ของ นิลิต นักศึกษา ในระดับปริญญาตรี และเพื่อศึกษาแนวความคิดในการแก้ปัญหาของนิสิต นักศึกษา ที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืนนั้น ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืน ที่สำคัญ

อันดับหนึ่ง คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมและไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 27 สาเหตุนี้
 เนื่องจากไม่ได้จัดเวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้า
 ห้องเรียนหรือขาดเรียน เพราะเพื่อนชวนไปเที่ยวดื่มเหล้า สูบบุหรี่และเล่นการพนัน ส่วนสาเหตุที่สำ
 คัญรองลงมา คือ ทัศนคติต่อวิชาและคณะที่เรียนไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 20 ทั้งนี้เพราะไม่ชอบวิชาที่
 เรียน ไม่ชอบคณะที่เรียน เลือกวิชาไม่ตรงกับความสนใจ เลือกแผนกไม่ตรงกับความถนัดของตน ฐ
 สึกว่าคณะที่ตนสังกัดไม่เป็นที่ยกย่อง ไม่ชอบวิธีการสอนของอาจารย์ ขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์
 อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ และยังประกอบด้วยสาเหตุอื่น ๆ ที่มีความสำคัญใกล้เคียงและ
 ลดหล่นกันไปตามลำดับคือ กิจกรรมนันทนาการ ซึ่งมีทั้งนันทนาการ นันทนาการที่ร่วมกิจกรรมมากเกินไปจน
 ไม่มีเวลาและอีกพวกหนึ่งไม่ชอบระบบกิจกรรมนันทนาการ นันทนาการ ของมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่ชอบเรียน
 ตามมาคิดเป็นร้อยละ 10 ปรับตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 10 มีพื้น
 ความรู้ในระดับมัธยมศึกษาไม่ดี ตลอดจนสติปัญญาไม่เอื้ออำนวยให้เรียนในระดับอุดมศึกษา คิดเป็น
 ร้อยละ 12 ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ยากจนต้องหางานพิเศษทำ ทำให้มีเวลาดูหนังสือน้อย เป็น
 ทุกข์เรื่องความยากจน จนเรียนหนังสือไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 8 สาเหตุอื่นเนื่องจากสุขภาพไม่ดี คิด
 เป็นร้อยละ 5 และที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมแก่การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 2 นอกจากนี้
 ยังมีสาเหตุพิเศษอื่น ๆ เฉพาะราย อาทิเช่น ทูจรีตในการสอบ ออกหักจนเรียนไม่ได้ ได้ทุนไปศึกษา
 ต่อต่างประเทศ และระบบการประเมินผลแบบหน่วยกิต โดยเฉพาะวิชาพื้นฐานที่ผลิตหลายคณะมา
 เรียนร่วมกัน

ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กองวิจัยสังคมศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ (2514:90-96) ได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการประเมินผลโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ และโรงเรียนสารพัดช่าง โดยสรุปสาเหตุของการออกกลางคันไว้ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาเอง สามารถแยกออกได้ คือ ขาดทุนทรัพย์ ร้อยละ 3.07 ไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 3.07 ย้ายติดตามครอบครัว ร้อยละ 4.61 ขาดสอบ ร้อยละ 13.85 ได้ทำงานเลยลาออก ร้อยละ 9.23 พื้นความรู้น้อยไม่สามารถเรียนต่อได้ ร้อยละ 3.07 เนื้อหาของวิชาไม่ตรงกับความต้องการส่วนตัว ร้อยละ 7.69 ติดธุระเกี่ยวกับงานในอาชีพเดิม ร้อยละ 33.85 เหตุผลส่วนตัว เช่น ป่วย คลอดบุตร แต่งงาน ร้อยละ 10.77 ติดเรียนใน

สถาบันอื่น ร้อยละ 6.15 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.61

และในปี พ.ศ.2522 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา (2522:1) ได้จัดทำรายงานเรื่อง ปัญหาการขาดเรียนของนักศึกษาภายในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา และรายงานว่าผู้สมัครเข้าเรียนบางคนมีความต้องการที่จะทำงานเป็น หรือเสริมความรู้เป็นงานอดิเรกและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในบ้าน อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวดีขึ้น แต่เมื่อไปเรียนแล้วขาดความพยายามที่จะเรียนให้จบมีความคิดเพียงว่ามาเรียนแล้วต้องทำงานเป็น โดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาเรียน และความรู้พื้นฐานของการขาดความพยายาม เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนออกกลางคัน นอกจากนี้การออกกลางคันของนักศึกษายังเกิดขึ้นจากปัญหาอื่น ๆ อีกดังนี้

1. ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเองในการที่จะเรียนรู้อย่างจริงจัง บางคนก็มีงานทำแล้วคิดว่าการเรียนต่อไปคงไม่สามารถนำความรู้ไปเปิดกิจการใหม่ได้
2. ปัญหาการเงินและครอบครัว
3. ได้งานทำหรือสอบบรรจุงานได้
4. โรงเรียนใกล้เปิดหรือปิดราชการ
5. สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสม ครูดูแลไม่ทั่วให้ความสนใจนักเรียนเท่าที่ควร
6. ใบประกาศนียบัตรนำไปศึกษาต่อการศึกษาประเภทอื่นไม่ได้

นอกจากนั้นยังกล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนดังนี้คือ

1. ครูสอนเร็วและรวบรัด เกินกว่าที่นักศึกษาจะรับรู้ได้ทัน
2. ครูไม่ให้ความสนใจหรือความใกล้ชิดต่อนักศึกษาเท่าที่ควร
3. ครูใช้อารมณ์ในขณะที่ทำการสอน เช่น คำตำหนิตีเดียวน พูดถึงปมด้อยของผู้เรียน

ต่อมาปี พ.ศ.2524 กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2524:2) ได้ทำการติดตามผลนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของนักศึกษาสายอาชีพที่จบไปแล้ว เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาประเภทนี้ให้ดีขึ้นในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรทั้งหมด 1,555 คน

จากผู้ที่ไม่จบหลักสูตรทั้งหมดจำนวน 9 แผนก วิชาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519-2522 คิดเป็น 31.1 % และเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยสุ่มจากโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 1 2 4 7 8 9 15 20 23 43 และ 44 ตามลำดับ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะคำถามในแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคำถามชนิดมีคำตอบตายตัว (Structured questionair) และมีบางข้อเป็นคำถามเปิดข้อความ (Open-ended questionair) ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้ความถี่ ร้อยละ และการทดสอบสมมุติฐานใช้ Chi-square ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้คือ ไม่ตอบ ร้อยละ 13.7 สูญภาพไม่ดี ร้อยละ 19.1 ย้ายภูมิลำเนา ร้อยละ 15.0 เรียนไม่เข้าใจ ร้อยละ 8.1 ขาดปัจจัยในการเรียนร้อยละ 14.7 ไม่พอใจในการสอนของครู ร้อยละ 1.1 และอื่น ๆ ร้อยละ 28.3 ซึ่งเหตุผลแต่ละข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ต่อมา มนัส แสงเรือง (2525:1-40) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวสาขาวิชาชีพและเหตุผลที่มาเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรได้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเขตจังหวัดราชบุรี ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี จัดสอนในช่วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคม 2521 - เดือนมีนาคม 2522 สำหรับกลุ่มตัวอย่างนั้นคือ นักศึกษาที่ลาออกกลางคันจากโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ 14 แห่งในเขตอำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยการใช้สุ่มแบบง่าย จำนวน 136 คน จากทั้งหมด 265 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับครูและการสอนของครู และองค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการออกกลางคันแตกต่างกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนสถานภาพส่วนตัว สาขาวิชาชีพและเหตุผลที่มาเรียนไม่สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน เหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ก็ เพราะนักศึกษาที่มาเรียนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษานั้นเอง

นอกจากนี้ สารคดี เมฆกมล (2525:1-30) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนสารพัดช่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้นที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุทางด้านส่วนตัว ทางด้านโรงเรียน ทางด้านสังคมและอารมณ์ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการออกกลางคันในความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และผู้บริหาร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เคยเรียนหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่าง ในแผนกช่างยนต์ แผนกช่างตัดเสื้อสตรี และแผนกช่างตัดเสื้อชาย ในหลักสูตรที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 (ตุลาคม - มกราคม) ปีการศึกษา 2533 จำนวน 36 คน กลุ่มที่สอง ได้แก่ ครู-อาจารย์ ในแผนกที่นักศึกษาผู้ใหญ่ออกกลางคัน จำนวน 12 คน และ กลุ่มที่สาม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 4 คน จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง รวม 4 โรงเรียนด้วยกันคือ โรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา โรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี โรงเรียนสารพัดช่างพระนครและโรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้นที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกมากกว่า 7 คนขึ้นไป มีรายได้ต่ำ บิดามารดามีอาชีพทำนา ทำไร่ และค้าขาย มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ส่วนองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้นมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน ต้องรับผิดชอบทางบ้านมาก เหนื่อยและอ่อนเพลียง่าย ปวดศีรษะ กังวลใจเรื่องต่าง ๆ ไม่มีเงินเรียน รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา มาเรียนเท่าที่จะรู้เท่านั้น ครูสอนเร็วเกินไป ต้องการเรียนด้านทฤษฎีเท่านั้น อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ ครูไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ยุ่งเกี่ยวเรียน ห้องเรียนคับแคบ พื้นฐานไม่เพียงพอ ได้งานทำแล้วและมองไม่เห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน

ในส่วนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น สภาวิจัยแห่งชาติ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา กรมการศึกษานอกโรงเรียนและ สารคดี เมฆกมล ต่างก็พบสาเหตุของการออกกลางคันที่เหมือนกันคือ สาเหตุมาจากด้านส่วนตัว และครอบครัวของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับครูและการสอนของครู และองค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนั่นเอง

3.2 สาเหตุของการออกกลางคันในต่างประเทศ

สำหรับในต่างประเทศนั้น ก็ให้ความสนใจเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวางโดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยออกเป็นแต่ละระดับ การศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

ในปี 1961 ยูเนสโก (Unesco 1961:4-5) ได้จัดการสัมมนาเรื่อง "ความสูญเปล่าทางการศึกษาของประเทศไทยในเอเชีย" ซึ่งจัดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 5-12 กันยายน 2509 และได้มีรายงานออกมาว่า การออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นการสูญเปล่าที่สำคัญอย่างหนึ่ง และได้กล่าวถึงสาเหตุของการออกกลางคันว่ามาจากปัญหาต่อไปนี้คือ นักเรียนมาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข มีการตกลูกของนักเรียนจากแหล่งเสื่อมโทรม มากกว่าบริเวณชานเมือง และนักเรียนชายมีอัตราการออกมากกว่านักเรียนหญิง

นอกจากนั้น กรีน (Greene 1964:4064-A) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่อยู่นครครอบครัวที่มีบุตรจำนวนมาก คือ ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป บิดามารดาของเด็กที่ออกกลางคันมีระดับการศึกษาต่ำ และรายได้ต่ำกว่าบิดามารดาของนักเรียนโดยทั่วไป การหาเลี้ยงชีพของครอบครัวมักจะเป็นอาชีพกรรมกร รับจ้าง เสมียน และเกษตรกร เด็กที่ออกกลางคันประมาณร้อยละ 75 มีอายุมากกว่าปกติ ตามระดับชั้น ส่วนใหญ่เคยสอบตกมาแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ผลการวิจัยนี้ยังพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการออกกลางคันของนักเรียน คือ การขาดเรียน การไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษ ของโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับโรงเรียนมีน้อย

ทางด้านประเทศแถบเอเชียนั้น สภาวิจัยทางการศึกษาและฝึกอบรมแห่งชาติอินเดีย (National council of Education Research and Training Department of Education Administration 1966:75) ก็ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคันของนัก

เรียนในปี พ.ศ. 2506 - 2507 ในประเทศอินเดีย พบว่าสาเหตุที่สำคัญของการออกกลางคัน เกิดจากตัวของนักเรียนเอง โรงเรียน สภาพทางครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน นั้นพบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ขาดเรียนเกินร้อยละ 60 มีอายุมากกว่าอายุเฉลี่ยของนักเรียนในชั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวพบว่า นักเรียนมักจะมีขาดบิดามารดา หรือขาดคนใดคนหนึ่ง ฐานะทางครอบครัวยากจน การศึกษาของบิดามารดาต่ำ และมีอาชีพเป็นเกษตรกร กรรมกร หัตถกรรม สภาพสังคมทางบ้านไม่ดี ผลของการวิจัยนี้ยังพบสาเหตุการออกกลางคันอีกประการหนึ่งคือ องค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งก่อให้เกิดการออกกลางคันมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนที่มีการสอนเป็นสองผลัด ครูผู้สอนมีวุฒิต่ำ ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในระดับมัธยมศึกษาทั้ง ฮอลแลนด์, เซอร์แวนเตส และกรีนิส ตลอดจนสภาพวิจัยการศึกษาของอินเดียต่างก็พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนเกิดจากตัวของนักเรียนเอง และสภาพครอบครัว นอกจากนี้ องค์ประกอบทางด้านโรงเรียนก็มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนได้เช่นกัน

ระดับอาชีวและวิทยาลัย

ในระดับอาชีวศึกษานั้น ยอเซฟ (Joseph 1972:2249 A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนเทคนิคอาชีวะ ในรัฐหลุยเซียนา พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันมี 8 ประการ ซึ่งส่วนใหญ่บิดามารดาความรู้ต่ำ สุขภาพไม่ดี เกิดความเจ็บป่วยทั้งตัวนักศึกษาเอง หรือบุคคลในครอบครัว นักศึกษาต้องการออกไปประกอบอาชีพหรือออกไปเพื่อสมรส และปัญหาที่สำคัญในด้านส่วนตัวอีกประการหนึ่งคือนักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจเรียนไม่เห็นประโยชน์ในการเรียน สำหรับสาเหตุของการออกกลางคันด้านอื่น ๆ คือ การบริการของโรงเรียนไม่ดี เครื่องมือและบุคลากรไม่เพียงพอ และขาดการฝึกฝนในวิชาชีพ และจากรายงานการวิจัยนี้ ยอเซฟ ได้เสนอแนะเพื่อการป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษาอาชีวเทคนิคไว้ดังนี้

1. ให้นักศึกษาที่ทำงานแล้วหารายได้มากขึ้น
2. ให้นักศึกษาช่วยเหลืออาจจะเป็นการให้ยืมหรือให้เปล่าก็ได้
3. ปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน ความสะอาดสบายในการเรียน

4. มีบุคลากรให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเพียงพอ

นอกจากนั้น โมฮัมหมัด (Mohammad 1977:3322 A-23 A) ทำการวิจัยสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาระดับวิทยาลัย 2 ปี พบว่าสาเหตุใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวของนักศึกษาซึ่งได้แก่ ความสนใจในการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระดับสติปัญญา สภาพสมรรถ และ ความก้าวหน้าทางสติปัญญาของผู้เรียน นอกจากนี้ผลของการวิจัยพบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันด้านอื่น ๆ ได้แก่ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความพอใจในบุคลิกภาพของครู การสอนของครู และความพอใจในสังคมของสถานศึกษา

ในระดับอาชีวศึกษาและวิทยาลัยนั้น เช่นเดียวกัน คือ ทั้งยอเซฟ และโมฮัมหมัด ต่างก็พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันนั้น ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ครอบครัวของนักศึกษาเอง นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก เช่น องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน การสอนของครู และด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สำหรับทางด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น ริสวิก (Ryaswik 1972:2063 A) ได้ศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโมอามี จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ออกกลางคันโดยตรง ผลปรากฏว่า สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันของนักศึกษากลุ่มนี้คือ องค์ประกอบส่วนตัว ได้แก่ อุปสรรคจากการทำงานในอาชีพ ปัญหาทางด้านสุขภาพและอุปสรรคทางด้านครอบครัว

เดวิส จูเนียร์ (Davis, Jr. 1964:2174 A) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้ใหญ่ 951 คน ที่มาลงทะเบียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่โครงการ The Florid Civil Defense ระหว่างฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ.1961 พบว่า การเลือกครูที่เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมกิจกรรมในห้องเรียนไม่มีความเกี่ยวข้องกับอัตราการออกกลางคัน แต่การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อครู ว่าครูพูดกับนักเรียนด้วยความเสมอภาคยุติธรรม จะมีความเกี่ยวข้องทางบวกเท่าเทียมกันเพื่อที่จะช่วยดึง

คุณัก เรียนให้มา เรียนอย่างต่อ เนื่องไม่ออกจากโรงเรียนกลางคันก่อนสำเร็จการศึกษา

ซึ่งยังมี เอบิเกล (Abigail 1979:7109-A) ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา และนักศึกษากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีจำนวน 214 คน ที่มีอายุ 27 ปีขึ้นไป และลงทะเบียนในมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซต แคมเบริสส์ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน แล้วออกจากมหาวิทยาลัยไปทำการศึกษ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งแบบสอบถามนั้นประกอบด้วย องค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคัน 6 ด้าน คือ

1. เจตนาคิดของสมาชิกในครอบครัวต่อการเรียนของนักศึกษา
2. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา
3. อาชีพของนักศึกษา
4. เจตนาคิดของอาจารย์และนักศึกษารุ่นก่อนหน้าต่อนักศึกษาผู้ใหญ่
5. ประสบการณ์ทางการศึกษาก่อน เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี
6. องค์ประกอบด้านร่างกายและจิตใจ

ผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และสิ่งที่พบอีกประการหนึ่งคือ โปรแกรมในการจัดการการศึกษาที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาด้วย

นอกจากนั้น สูพิตรา ทุมเกตู (2521:18) กล่าวว่า ศูนย์การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ของรัฐฟลอริดา ได้วิจัยค้นคว้าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ออกกลางคัน โดยการสัมภาษณ์จากนักศึกษาที่ออกกลางคันโดยตรงผลการวิจัยพบว่าสาเหตุของการออกกลางคันมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไปหลายประการ ได้แก่ ประการแรก สาเหตุเนื่องจากสภาพทั่วไปของตัวโปรแกรม เช่น สถานที่เรียนตั้งอยู่ในแหล่งที่ผู้เรียนไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน จัดเวลาเรียนตายตัวเกินไป ไม่ตรงกับเวลาว่างของผู้เรียน โครงสร้างของหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อผู้เรียนบางคนที่มีเศรษฐกิจไม่ดีอาจโยกย้ายที่อยู่เพื่อประกอบอาชีพ และชั้นเรียนใหญ่เกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครูอย่างทั่วถึง สาเหตุของการออกกลางคันประการที่สอง ได้แก่ สาเหตุจากสภาพทางร่างกายของผู้เรียนซึ่ง เป็นสาเหตุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวิจัยของคนอื่น ๆ แต่มีลักษณะราย

ละเอียดบางประการที่แตกต่างไปคือ นักศึกษาผู้ใหญ่มักมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ แต่ทางโรงเรียนไม่มีบริการการรักษาพยาบาลให้ทันท่วงที สำหรับนักศึกษาที่มีอายุมาก มักเกิดปัญหาทางด้านตา หู ประกอบกับการจัดภายในห้องเรียนไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีอายุมาก ๖ ประการที่สามคือ สาเหตุจากความต้องการและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน ผู้เรียนบางคนมีความคาดหวังว่าการศึกษานี้จะช่วยแก้ไขปัญหเกี่ยวกับอาชีพและปัญหาอื่น ๆ ได้ แต่เมื่อเรียนไปแล้วไม่ได้ดังสิ่งที่เขาหวัง เขาก็ไม่มาเรียน นอกจากนี้วิชาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับงานของนักศึกษาที่ทำอยู่ ประการสุดท้าย สาเหตุเนื่องมาจากประสบการณ์ทางการเรียนในอดีตของผู้เรียนเอง ประกอบด้วยปัญหาหลายประการ ได้แก่ นักศึกษาบางคนไม่ประสบผลสำเร็จการศึกษาในวัยเด็ก จึงไม่ชอบกระบวนการสอนเพื่อวัดความรู้พื้นฐาน เพราะคิดว่าสอบก็คงได้คะแนนต่ำ บางครั้งการใช้อุปกรณ์การสอนซึ่งครุฑนำมาจากอุปกรณ์ที่ใช้สอนเด็กทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่คิดว่า ครูกำลังปฏิบัติกับตนเหมือนเด็ก ๆ นอกจากนั้นยังพบสาเหตุจากด้านอื่น ๆ อีก เช่น ครูไม่สนใจนักศึกษาไม่เป็นที่ปรึกษา ครูทำให้นักศึกษาเกิดความอาย มีความรู้สึกเป็นปมด้อย และการบริการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษามีไม่เพียงพอ

จากข้อค้นพบทั้งของในประเทศ และต่างประเทศนั้น การออกกลางคันนั้น เป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะการออกกลางคันถือว่าเป็นความสูญเสียและเป็นความล้มเหลวในด้านการจัดการศึกษา นักศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศต่างก็ให้ความสนใจในปัญหาการออกกลางคันนี้ โดยได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้มาโดยตลอด และมักพบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันนั้น อันดับแรก ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว และครอบครัวซึ่งประกอบด้วย การขาดแคลนทุนทรัพย์ ความไม่ตั้งใจเรียน ต้องประกอบอาชีพ ขาดเรียน ตลอดจนสภาพทางร่างกายและจิตใจ เช่น มีความผิดปกติทางด้านการฟังและสายตา เจ็บป่วย สภาพครอบครัวแตกแยกซึ่งองค์ประกอบด้านนี้เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อันประกอบด้วย โรงเรียนขาดบริการแนะแนว ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ การฝึกงานไม่พอ นอกจากนั้นยังมีองค์ประกอบด้านหลักสูตรและการสอนของครู ซึ่งประกอบด้วย การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านครูนั้น ได้แก่ ครูขาดความเสมอภาค ยุติธรรม ความบกพร่องในการสอน ครูดูตำหนิติเตียนบ่อย ครูไม่ให้ความสนใจหรือความใกล้ชิดกับผู้เรียน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการวิจัยที่เกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคันของการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าว

อาจจะ เป็นสาเหตุที่สำคัญ ที่ทำให้นักศึกษาฝึกยกระดับฝีมือแรงงานออกกลางคืนได้ และจะได้ เป็น
แนวทางในการวิจัยและแก้ปัญหาลำดับต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย